

Remissvar "Narkotikautredningen" (Dnr 2024:241)

Vid Göteborgs Universitet finns Centrubildningen CERA (Centrum för forskning och utbildning kring riskbruk, missbruk, beroende) vars mål och syfte är att tillsammans med olika representanter inom universitet samt från verksamheterna Brukarrådet för missbruksfrågor, Kriminalvården, Skaraborgs kommunalförbund, Västkom, Göteborgsregionen FoU i Väst, Länsstyrelsen, Göteborgs Stad, Västra Götalandsregionen: kunskapsstöd för psykisk hälsa och Sahlgrenska universitetssjukhuset samverka kring utbildning och forskning samt sprida kunskap inom områdena alkohol, narkotika, doping, tobak och spel.

CERA vill först och främst framhålla det gedigna och genomtänkta upplägget av utredningen och dess process där det bland annat involverats en kompetent referensgrupp i form av erfarna forskare inom området. Utredningen har gjort en relevant genomgång och vi ställer oss i grunden positiva till utredningens förslag. Som centrubildning för kunskapspridning och initiering av forskning, vill vi ge återkoppling på ffa kapitel 27.

I vårt remissvar har vi alltså främst fokuserat på frågor i utredningen som gäller insatser för att stärka kunskap och kompetens inom området. Vi är mycket positiva till att utredningen tydligt lyfter fram behovet av "robusta" strukturer för både kunskaps- och kompetensförsörjning som gäller personal och professionsutbildningar, men också en struktur för genomtänkta satsningar inom forskning.

När det gäller den långsiktiga kompetensförsörjningen ser vi det som mycket positivt att utredningen trycker på att det inom professionsutbildningarna (t.ex. socionom, läkare, psykolog, sjuksköterska) bör ges grundläggande kunskap om skadligt bruk och beroende och om aktuella evidensbaserade insatser. Detta lyftes även i Samsjuklighetsutredningen och vi ser det som angeläget att det framåt görs en översyn hur kunskapen i området förs ut i dessa professionsutbildningar. När kunskap förmedlas redan i professionsutbildningarna, så tänker vi att det ökar medvetenheten och intresset i området, inom de blivande professionerna, vilket är en god utgångspunkt för att det framåt blir en bättre kompetensförsörjning ut i verksamheterna men också att det ger ett generellt ökat forskningsintresse inom området. Vi är även positiva till att utredningen framhåller att det även framåt och med periodicitet bör ges

fortsatta forskningsmedel och vi tänker att förslaget att tillsätta ett nationellt forskningscentrum, som t.ex. finns i Norge och Danmark, skulle ge forskningen i området ett uppsving i Sverige. Ett nationellt forskningscentrum är ingen ny idé och finns även i Gerhard Larssons utredning, samt i samsjuklighetsutredningen. Det är alltså flera tidigare utredningar som pekat på vikten av ett nationellt forskningscentrum och vi tänker att det nu är dags att göra verklighet av förslaget. Då framgångsrik forskning inom området bedrivs på flera platser i landet är det viktigt med omfattande samverkan över hela Sverige, oavsett var centret har sin geografiska plats. Samtidigt kan närhet till redan etablerade forskningscentrum i andra nordiska huvudstäder underlätta utbyte av idéer och erfarenhet vid uppstarten av en svensk motsvarighet. Det ska dock finnas omfattande samverkan över hela Sverige, oavsett var centret har sin geografiska plats. Som tvärvetenskaplig centrumbildning ser vi behovet av tvärvetenskaplig forskning som behöver belysas utifrån ett kombinerat biopsykosocialt perspektiv som vi tror är en väg för att få bättre kvalitet i forskningen.

Utredningen vill ge Socialstyrelsen ett utökad uppdrag bl a när det gäller att utreda vilka forskningsbehov som finns i landet när det gäller vård, stöd, och behandling. Socialstyrelsen ska då också ha ett samarbete med Forte när det gäller initiering av ny behovsanpassad forskning. Vi skulle se att det tydliggörs att Socialstyrelsens utökade uppdrag när det gäller behov av forskning och forskningsinitiering är i samarbete med Forte, men också med det föreslagna nationella forskningscentret. Vi vill också lyfta fram de kompetenscentrum som redan finns i Sverige (tex CERA, U-FOLD, Sorad, CAN, STAD och SAD). Vi tror att man skulle kunna använda sig av dem mer t.ex. när det gäller initiering av forskning, men också i andra frågor. Vi är mycket positiva till ett utökad nordiskt samarbete när det gäller forskning.

Kopplat till Socialstyrelsens utökade uppdrag att utreda vilka forskningsbehov som finns i landet, men också till att narkotikafrågor behöver ses ur ett biopsykosocialt perspektiv, vill vi lyfta fram forskning som har ett bredare perspektiv på narkotikafrågor, vid sidan av forskning som är av mer direkt relevans för att berörda myndigheter ska kunna utföra sitt uppdrag. Vi behöver t.ex. bättre förstå hur exempelvis lagstiftning på området, liksom hur den tillämpas av olika myndigheter, påverkar såväl ungas som äldres beredskap att söka och ta emot stöd och behandling. Det finns också ett stort behov av att forska om hur verksamheter organiseras, styrs och finansieras och hur detta samspelar såväl med implementering av kunskap som med hur lättillgängligt stöd och vård upplevs vara av de som är i behov av den.

